

Súd: Okresný súd Košice okolie
Spisová značka: 16C/795/2016
Identifikačné číslo súdneho spisu: 7516214855
Dátum vydania rozhodnutia: 09. 12. 2021
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Zuzana Sinčáková
ECLI: ECLI:SK:OSKE3:2021:7516214855.16

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Košice - okolie sudkyňou JUDr. Zuzanou Sinčákovou v spore žalobcu M. K., C.. XX.XX.XXXX, S. W. C. XX, I., H.. JUDr. Ladislavom Miklošom, advokátom so sídlom Tyršovo nábrežie 7, Košice proti žalovanej Mgr. B. J., C.. X.X.XXXX, S. W. X, I.Y., zast. JUDr. Janou Bajuzíkovou, advokátkou so sídlom Štefánikova 8, Michalovce o určenie vlastníckeho práva

rozhodol:

I. Súd žalobu zamietá.

II. Žalovanej náhradu trov konania nepriznáva.

odôvodnenie:

1. Podanou žalobou (po pripustení zmeny žaloby uznesením súdu zo dňa 2.8.2019) sa žalobca domáhal určiť, že je podielovým spoluvlastníkom nehnuteľností v katastrálnom území A., H. C. T. A. (Ď. T. „) Č.. XXXX ako pozemok registra K. I. M.. Č.. X-XXX/X, L. M. L. A. XXX B., pozemok registra K. I. M.. Č.. X-XXX/X, orná pôda o výmere XX B., pozemok registra K. I. M.. Č.. X-XXX/X, orná pôda o výmere XXXX B., M. U. K. I. M.. Č.. X-XXX/X, L. M. L. A. XXX B., M. U. K. I. M.. Č.. X-XXX/X, L. M.Q. L. A. XXXX B., M. U. K. I. M.. Č.. X-XXX/X, L. M. L. A. XXX B., M. U. K. I. M.. Č.. X-XXX, L. M. L. A. XXXX B. X. M. U. K. I. M.. Č.. X-XXX, L. M. L. A.B. XXXX B. A. M. X/X X. C. T. Č.. XXXX X. M. U. K. I. M.. Č.. X-XXX/X, L. M. L. A. XXX B., M. U. K. I. M.. Č.. X-XXX/X, L. M. L. A. XXXX B., pozemok U. K. I. M.. Č.. X-XXX/X, L. M. L. A. XXX B. X. M. U. K. I. M.. Č.. X-XXX/X, L. M.Q. L. A. XXX B., A. M. X/X.

Žalobu odôvodňoval žalobca tým, že predmetné nehnuteľnosti daroval žalovanej darovacou zmluvou zo dňa 14.4.2016. Š. A. je veľmi vzdialená rodina žalobcu, s ktorým sa vídali zriedka a nestretávali sa do marca 2016, kedy menovaný navštívil žalobcu a ponúkol mu vybavenie dedičského konania po jeho zomrelom bratovi, čím ho od začiatku uviedol do omylu, nakoľko v tom čase už bolo dedičstvo právoplatne ukončené. Žalobca s menovaným viackrát navštívili notárske úrady za účelom podpisovania vecí potrebných pre dedičské konanie, avšak v skutočnosti podpisoval darovacie zmluvy v prospech menovaného a jeho priateľky - žalovanej. Pri podpisovaní písomností u notára Š. A. so žalovanou zakryl rukou text a prikázal žalobcovi "tu podpíš". Žalobca nevedel, že podpisuje darovaciu zmluvu a dozvedel sa o tom až doručením rozhodnutia Okresného úradu Košice-okolie. Pri podpisovaní darovacej zmluvy absentovala zo strany žalobcu slobodná a vážna vôľa, nakoľko nevedel, že podpisuje darovaciu zmluvu a bol podvedený a uvedený do omylu, na základe čoho je tento úkon absolútne neplatný s poukazom na ust. § 37 Občianskeho zákonníka.

2. Žalovaná navrhla podanú žalobu zamietnuť. Tvrdila, že jej druh a žalobca sú blízka rodina. Starý otec jej druhá a matka žalobcu boli bratranec a sesternica. Bratranec žalobcu naliehal na žalobcu, aby neprichyľoval B. U., lebo vedel, že je alkoholik a gambler, ktorý sa liečil na psychiatrii, lákal od žalobcu peniaze, nikde dlhodobo nepracoval a bol bez príjmu. Od augusta 2014 sa druh žalovanej a

žalobca intenzívne stretávali a žalobca požiadal druhu žalovanej o pomoc s nákupmi a dopravovaním na vyšetrenia. Žalobca mal vážne zdravotné problémy a žalovaná s jej druhom s ním chodili na zdravotné vyšetrenia, vybavili mu hospitalizáciu v nemocnici i ošetrenia domácou ošetrovateľskou službou a druh žalovanej vozil ošetrovatelku do príbytku žalobcu, aj volal záchrannú službu k žalobcovi. Žalobcu brávali na obedy a do cukrárne, nakupovali s ním a druh žalovanej nosil žalobcovi domov obedy. Bývanie žalobcu bolo v dezolátnom stave, preto mu zabezpečili výmenu posteľe, posteľnej bielizne a iné veci v súvislosti s domácnosťou, napr. odvoz smetí. Žalobca požiadal druhu žalovanej o vybavenie dedičského konania, splnomocnenie bolo udelené dňa 16.1.2016 a dedičské konanie bolo ukončené vydaním osvedčenia o dedičstve zo dňa 8.2.2016. Druh žalovanej nemohol navštíviť žalobcu v marci 2016 pod zámienkou vybavovania dedičského konania, nakoľko dedičské konanie už bolo právoplatne ukončené a druh žalovanej žalobcu o všetkom informoval. Tvrdenia žalobcu, že nevedel čo podpisuje a že až doručením rozhodnutia sa dozvedel, že podpisoval darovaciu zmluvu, sa nezakladajú na pravde. Žalobca listinu pred notárom vlastnoručne podpísal, teda akékoľvek zakrývanie textu je nemysliteľné, navyše pracovníci notárskeho úradu sa dotazovali žalobcu, či má vedomosť, čo podpisuje. Podpisovanie darovacej zmluvy na notárskom úrade bolo zo strany žalobcu dobrovoľné a slobodné. Pred podpisom zmluvy mal žalobca zmluvu niekoľkokrát prečítanú a jednu kópiu zmluvy po podpise obdržal. Žalobca je veľmi obozretný, triezvo zmysľajúci človek, ktorý napriek svojmu nepriaznivému zdravotnému stavu denne podáva športové tikety a sleduje športové podujatia, preto by nič čo nevidí alebo má zakryté rukou, nepodpísal. Žalobca daroval žalovanej nehnuteľnosť z vďaky, nakoľko sa o neho spolu so svojim druhom starala, až kým ho nezačal ovplyvňovať pán U.. Žalobca bol dňa 5.4.2016 u notára spísať závet v prospech jej druhu a tento bol aj disponentom žalobcovho účtu. Žalobca žalovanej a jej druhovi potvrdil, že sú jeho blízkymi príbuznými. Žalobca v rámci výsluchu v trestnom konaní (na podnet druhu žalovanej pre možné obmedzovanie osobnej slobody žalobcu pánom U.) uviedol, že je svojprávny, nie je liečený na psychiatrii a vie rozpoznať, či ho niekto obmedzuje alebo mu škodí. V roku 2015, kedy sa zdravotný stav žalobcu zhoršoval až do 23.8.2016 sa žalovaná a jej druh starali o žalobcu. Žalobcovi zvyšoval tlak M. U.. Žalovaná s druhom majú stále záujem postarať sa o lepšie bývanie žalobcu.

3. Tunajší súd rozsudkom zo dňa 2.8.2019 č.k. 16C/795/2016-193 žalobu zamietol a žalobcovi uložil povinnosť nahradiť žalovanej trovy konania v rozsahu 50 %.

Po vykonanom dokazovaní súd nezistil nedostatok slobody a vážnosti vôle žalobcu pri darovaní predmetných nehnuteľností ani rozpor s dobrými mravmi. Nebola tiež preukázaná existencia právne podstatného omylu zakladajúceho relatívnu neplatnosť darovacej zmluvy. I keď je žalobca manipulovateľnou osobou a jeho rozhodnutie darovať nehnuteľnosti bolo zrejme ovplyvnené žalovanou a jej druhom, nebolo preukázané, že toto ovplyvňovanie vyvolalo u žalobcu omyl resp. absenciu slobody alebo vážnosti vôle žalobcu uskutočniť úkon darovania.

4. Na základe odvolania žalobcu vo veci rozhodoval Krajský súd v Košiciach, ktorý uznesením zo dňa 8.1.2020 č.k. 9Co/30/2018-258 zrušil rozsudok a vec vrátil tunajšiemu súdu na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

Odvolací súd konštatoval, že tunajší súd riadne neodôvodnil svoje rozhodnutie, nevysporiadal sa so všetkými dôkazmi a skutočnosťami potrebnými pre správne právne posúdenie a rozhodnutie veci a rozhodol predčasne. Súd sa náležite nezaoberal a nevysporiadal s otázkou zdravotného stavu, vrátane psychického stavu žalobcu v čase podpísania darovacej zmluvy. V prepúšťacej správe z 27.4.2016 sa o.i. uvádza, že žalobca má zabiehavé myslenie, sťažený kontakt, zle rozpráva a zle sa mu pamätajú veci. Uvedená správa, ako aj ďalšia zdravotná dokumentácia neboli súdom vôbec vyhodnotené, berúc do úvahy, že z nich bolo možné zistiť, v akom psychickom rozpoložení bol v tom čase žalobca a aká bola jeho rozpoznávací schopnosť. Darovacia zmluva bola uzavretá 14.4.2016, výjazd zdravotnej služby, návštevy lekárov a hospitalizácia žalobcu boli tesne pred, resp. po uzavretí zmluvy, čo nasvedčuje tomu, že zdravotný stav žalobcu bezprostredne pred, resp. v čase podpisu darovacej zmluvy nebol dobrý, čo mohlo mať vplyv na jeho rozpoznávaciu a vedomostnú zložku. Žalobca bol po mozgovej porážke, v čase uzavretia darovacej zmluvy mal 76 rokov a jeho prejav pred súdom bol nezrozumiteľný. Tieto skutočnosti a dôkazy sú rozhodné pre posúdenie platnosti darovacej zmluvy a jej možnú neplatnosť podľa § 37 ods. 1, § 38 ods. 2, resp. § 39 Občianskeho zákonníka. Žalobca je osoba ľahko ovplyvniteľná. Vo vzťahu k tejto skutočnosti súd nezisťoval, či právny úkon bol urobený slobodne, dobrovoľne a vážne a nie v tiesni, resp. za nápadne nevýhodných podmienok. Nezaoberal sa ani skutočnosťou, či darovacia zmluva neodporuje dobrým mravom podľa § 3 Občianskeho zákonníka.

Odvolací súd poukázal na rozhodnutia Najvyššieho súdu ČR sp.zn. 23Cdo 346/2008 a sp.zn. 30Cdo 3540/2006, podľa ktorých existenciu vážnej vôle k právnemu úkonu možno usúdiť z objektívnych

skutočností, za ktorých bola urobená, najmä, ak bola urobená spôsobom a za okolností, ktoré nevyvolávajú pochybnosti, že subjekt prejavujúci vôľu zamýšľal privodiť právne účinky, ktoré zákon s takým prejavom vôle spája. Ak vzniknú pochybnosti o vážnosti vôle, je potrebné posudzovať konkrétne okolnosti prípadu; na ich podklade a z hľadiska vzájomných súvislostí je potom treba urobiť príslušný záver.

Súd sa nedostatočne vysporiadal s otázkou vážnosti darovacej zmluvy a dostatočne nevyhodnotil okolnosti, za ktorých bol tento právny úkon urobený, či skutočne žalobca zamýšľal vyvolanie účinkov, ktoré zákon s týmto úkonom spája, či na jeho strane bola vážna vôľa uzavrieť darovaciu zmluvu a darovať nehnuteľnosť žalovanej, berúc do úvahy aj to, že žalobca je osoba ovplyvniteľná, že pred súdom vypovedal nezrozumiteľne, aký bol jeho zdravotný stav tesne pred a v čase uzatvárania darovacej zmluvy, že bol po mozgovej príhode a jeho hospitalizáciu. Je preto potrebné opätovne posúdiť vážnosť tohto právneho úkonu a okolnosti, za ktorých bola predmetná darovacia zmluva uzavretá. Ak súd dospel k záveru, že darovacia zmluva je platná (§ 37 a 38 Občiansky zákonník), nezhodnotil možnú aplikáciu § 3 Občianskeho zákonníka, či sa takýto úkon prieči dobrým mravom a či je zmluva platná aj podľa § 39 Občianskeho zákonníka. Rozpor s dobrými mravmi môže byť daný aj vtedy, ak zdravotné a sociálne pomery, či ekonomická situácia povinného je taká, že by výkonom práva dochádzalo k závažnému ohrozeniu privilegovaného, právom chráneného záujmu na strane povinného, napr. jeho schopnosti uspokojovať niektorú zo svojich základných životných potrieb (rozhodnutie Najvyššieho súdu ČR sp.zn. 28Cdo 5014/2009). Aby sa právny úkon priečil dobrým mravom podľa § 39 Občianskeho zákonníka, musel by sa jeho obsah ocitnúť v rozpore so všeobecne uznávaným názorom, ktorý vo vzájomných vzťahoch medzi ľuďmi určuje, aký má byť obsah ich rokovania, aby bolo v súlade so základnými zásadami mravného poriadku v demokratickej spoločnosti (rozhodnutie Najvyššieho súdu ČR sp.zn. 33Cdo 1371/2007). K dôvodom absolútnej neplatnosti právneho úkonu súd prihliada z úradnej povinnosti iba vtedy, ak sú z takého právneho úkonu bez ďalšieho viditeľné. V prejednávanej veci, pre prípadnú aplikáciu § 3 Občianskeho zákonníka je potrebné vziať do úvahy, že v čase, kedy žalobca mal darovať predmetnú nehnuteľnosť žalovanej, ktorú získal ako podiel po svojom bratovi v dedičskom konaní, mal 76 rokov, bol poberateľom len starobného dôchodku vo výške 300,-eur, bol odkázaný na pomoc opatrovateľa, bol ľahko ovplyvniteľný a dobrovoľne sa „zbavil“ majetku, ktorý, ako sám uviedol, uvažoval predať a spríjemniť si svoj život.

5. Z výpovede žalobcu dňa 8.3.2019, kde bol jeho prejav nezrozumiteľný, vyplynulo, že bol obratý druhom žalovanej o nehnuteľnosti a že predložené listiny nečítal. Na matrike bol len raz. Žalovaná mu nie je rodina. Druh žalovanej s ním bol asi dva až trikrát u lekára. Značný úbytok peňazí na svojom účte od doby, keď sa o neho nestará žalovaná a jej druh, nevysvetlil. Žalobcovi navrhol pán N., aby nebýval sám, a preto už osem rokov býva s M. U.. Porážku mal pred tromi rokmi. Popieral, že žalovanej dobrovoľne daroval nehnuteľnosti.

6. Žalovaná vo výpovedi uviedla, že od leta 2014 do konca augusta 2016 boli vzťahy medzi žalobcom a žalovanou a jej druhom veľmi dobré. Žalobcovi pomáhali po stránke zdravotnej a so zabezpečením varenej stravy. Medzi žalobcom a pánom U. boli veľké problémy a v určitom období im žalobca hovoril, že má z neho strach. Nedôveroval mu, chcel od neho odísť a rozčuľoval sa kvôli nemu. Žalobca je pod vplyvom U. I.D. X. B. U.. Žalobca ani nevedel o podanom návrhu na vydanie neodkladného opatrenia. Aby mali tieto osoby dôvod na podanie návrhu na vydanie neodkladného opatrenia, podali inzerát v mene priateľa žalovanej z telefónneho čísla družky U. I..

Žalobca daroval žalovanej nehnuteľnosti dobrovoľne, bez nátlaku a ona to s vďakou prijala. Nebola by, pokiaľ by nemala vedomosť, že žalobca bol dobre finančne zabezpečený. S priateľom mu ponúkli, že sa budú o neho starať a zabezpečia mu dôstojnú starobu. Predchádzajúca všeobecná lekárska žalobcu odmietala vydať pánovi Ružinkovičovi potvrdenie o tom, že je spôsobilý sa starať o žalobcu. Po jej odchode do dôchodku si pán Ružinkovič vybavil u novej doktorky podklady pre peňažný príspevok za opatrovanie žalobcu. Žalobca je dôsledný, ak išiel na matriku podpisovať prehlásenie o príbuzenskom pomere, niekoľkokrát ho prečítal a matrikárke potvrdil, že vie čo podpisuje. Žalovanú neprekvapilo rozhodnutie žalobcu obdarovať ju a jej priateľa dva mesiace po právoplatnosti rozhodnutia o dedičstve. Už predtým žalobca hovorieval, že chce, aby to zdedili oni a že má dobré spomienky na starého otca priateľa žalovanej, ktorý bol ako jeho otec. Hovorieval, že im dôveruje a že je rád, že má niekoho blízkeho.

7. Š. A., druh žalovanej vypovedal, že so žalobcom prišiel do kontaktu v júni 2014. Žalobca ho požiadal o pomoc, aby mu urobili nákupy, chodili s ním k lekárovi a dávkovali mu lieky. Takto mu pomáhali od júna 2014 do 23.8.2016. Žalobca vedel, že dedičské konanie po jeho bratovi sa skončilo dňa 8.2.2016 a dňa

12.3.2016 zaplatili súdny poplatok za dedičské konanie. Svedok bol disponentom žalobcovho účtu. Z vďaky a dobrej vôle mu žalobca daroval nehnuteľnosti a on to s vďakou prijal. Pozýval ho aj k sebe bývať. Žalobca šiel slobodne podpísať listiny, vedel čo podpisuje a nikdy sa necítil byť psychicky chorý. U notára i vo VX. žalobca riadne podpísal listiny. Svedok bol so žalobcom pri spisovaní závetu v jeho prospech, kde žalobca bol asi pol hodinu dnu sám s notárom. V januári 2016 musel pán U. ostať v nemocnici, so žalobcom chodili po lekároch, bolo to aj trikrát týždenne, podľa potreby a kontrol. Žalovaná pripravovala jedlá žalobcovi a on mu dávkoval lieky. Svedok v rokoch 2015-2016 zabezpečoval opatrovateľskú službu pre žalobcu a nosil zdravotnú sestru, ktorá mu ošetrovala rany. K zhoršeniu vzťahov so žalobcom došlo po ovplyvňovaní žalobcu pánom U.. M. U. sám hovorieval, že vie každého obľnúť. Svedok u žalobcu nikdy nevidel brata ani sestru pána U. a jeho tvrdenia o dobe liečenia, aj o poskytovanej pomoci v tomto období sú zavádzajúce. Vo februári 2016, keď bol svedok disponentom dvoch účtov žalobcu, žalobca mal na účtoch sumu spolu cca 34.000,-eur. Vo februári 2016 žalobca vybral sumu 3.000,-eur, z ktorej si 500,-eur vzal žalobca, 500,-eur zaplatili za dedičské konanie, 200,-eur za nedoplatky za vodu a 1.900,- až 2.000,-eur za vypratanie bytu A. S.. Svedok nehľadal kupcov na byt a pozemky. Žalobca sa následne rozhodol darovať im nehnuteľnosti, bola to jeho dobrá vôľa.

8. Z výpovede svedka B. U. súd zistil, že tento býva so žalobcom od konca roku 2011 a je jeho opatrovateľom. Po smrti brata žalobcu sa so žalobcom rozprávali, že zdedené nehnuteľnosti v Bratislave a vo Valalikoch predá, vzhľadom na jeho vek a choroby. Mali za to, že peniaze sa zídu, nakoľko žalobca mal dôchodok len cca 300 eur. Začiatkom januára k nim prišiel druh žalovanej, ktorý žalobcovi navrhol, že mu pomôže vybaviť dedičské konanie po nebohom bratovi. Vo februári išiel svedok do nemocnice, bol tam 6 týždňov a odtiaľ riadil starostlivosť o žalobcu. V období do júna druh žalovanej brával žalobcu k doktorovi. Stávalo sa, že išli k lekárovi ráno okolo deviatej a prichádzali až poobede okolo tretej, štvrtej. Druh žalovanej vodil žalobcu na obedy, kde žalobca zjedol len polievku a zaplatil celý obed i cestu. Žalobca mal aj peniaze na účte, ak niečo potreboval, vybral peniaze a dal mu ich. Vo februári 2016 druh žalovanej uviedol, že niektoré pozemky sa budú predávať ťažko a navrhol, že ak by sa tieto nepredali, on nechce províziu, ale že sa zriadi v jeho prospech závet a čo ostane, bude predmetom závetu. Tvrdil, že je blízka rodina žalobcu. Od žalobcu však vie, že u starého otca druha žalovanej sa bol len raz strihať. Druh žalovanej hovoril žalobcovi, že ak sa s ním niečo stane, pripadlo by to štátu. Následne išli zriadiť závet k notárovi. V júni išiel svedok druhýkrát do nemocnice, bol tam štyri týždne. Počas jeho neprítomnosti chodil druh žalovanej so žalobcom na nákupy. Keď sa vrátil z nemocnice, prišli žalobcovi dva doporučené listy z katastra nehnuteľností, v ktorých bolo uvedené darovanie zdedeného bytu a pozemkov. Po oznámení to žalobcovi si myslel, že ten skolabuje a zareagoval, že sa to malo predať. Žalobca neskôr povedal, že druh žalovanej mu zakazoval rozprávať svedkovi o tom, kde boli, že boli u notára a na úradoch. Keď sa svedok pýtal druha žalovanej na dedičské konanie, tento odpovedal, že to niekedy trvá aj rok. Následne nedvíhal telefóny a prestal chodiť. So žalobcom bol vybrať sumu 3.000,-eur na vybavovanie dedičského konania. Žalovanú v dome u žalobcu za celých osem rokov nevidel. Jej tvrdenia o starostlivosti o žalobcu sú nepravdivé. Závet zriadil žalobca, keď bol svedok v nemocnici. O existencii závetu mu povedal žalobca po tom, keď sa dozvedel o darovaní nehnuteľností. K zrušeniu závetu došlo dňa 2.9.2016. Zrušili tiež dispozičné právo druha žalovanej k účtom žalobcu. Generálnu plnú moc od žalobcu mal svedok od 5.9.2016. Trestné oznámenie podali v decembri 2016. Mysleli si, že sa to dá do poriadku, že druh žalovanej príde a žalobca sa necítil dobre, aby podával trestné oznámenie. Opatrovníkom žalobcu je svedok od roku 2011 a rozhodnutím Úradu práce sociálnych vecí a rodiny Košice zo dňa 27.10.2017 mu bol priznaný peňažný príspevok na opatrovanie žalobcu. So žalobcom chodil k lekárom a pre lieky. Potvrdil, že pobyt žalobcu na geriatrici vybavoval druh žalovanej. Svedok má dispozičné právo k účtu žalobcu. Značný pokles finančných prostriedkov na účte žalobcu odôvodnil rekonštrukciou domu, v ktorom žalobca a svedok bývajú. Na úpravy dostal žalobca aj príspevok 2.600,-eur. Svedok robil rekonštrukciu nehnuteľnosti pána N.Š. s jeho súhlasom, z finančných prostriedkov žalobcu. Celá rekonštrukcia stála 45.000,-eur, vložil tam aj svoje prostriedky zo životnej poisťky, výšku ním vlozenej sumy neuviedol. Vzhľadom na stav nehnuteľnosti to považuje za prospešné a v záujme žalobcu.

9. Svedkyňa Y. S. vypovedala, že žalobca je bratranec jej mamy. Pozná ho od detstva a vyše 20 rokov bývali blízko seba a mali blízky vzťah, ako rodina si pomáhali. O predmete sporu a o darovaní vie od pána U.. Podľa svedkyne je žalobca manipulovateľný a naivný. Žalobcu sprevádzala na pohrebe jeho brata v Bratislave, kde sa dohodli, že na zastupovanie splnomocní pána O.. Žalobca spomínal, že byt v Bratislave má v úmysle predať. Svedkyňa prekvapilo, že došlo k udeleniu splnomocnenia na zastupovanie v dedičskom konaní druhovi žalovanej. O tom sa dozvedela až neskôr, asi v apríli roku

2016. Vo februári 2016 jej druh žalovanej spomínal, že chodí k žalobcovi, čo ju prekvapilo. Nespomínal, že vybavuje dedičské konanie po nebohom bratovi žalobcu. Mala informácie od M. U., že ten sa o žalobcu stará a v prípade svojej neprítomnosti zabezpečil starostlivosť inej osoby. K žalobcovi chodievala svedkyňa sporadicky, podľa potreby, v roku 2016 bola asi 3x, žalovanú u žalobcu nikdy nevidela. Keď neskôr navštívila žalobcu, bol pobúrený, že údajne podpísal darovacie zmluvy, triasol sa a pán U.Ž. ho upokojoval.

10. Svedok W. S., B. Y. S. vie o predmete sporu od manželky. Nikdy predtým nepočul, že by žalobca chcel niečo niekomu darovať. Počul, že druh žalovanej chodí k žalobcovi. O tom, že by tam chodila žalovaná, nevie. Počas rozhovorov s druhom žalovanej tento hovoril negatívne o pánovi O., O. B. X. S. A. S.. Svedka prekvapilo darovanie nehnuteľnosti. Žalobca je ovplyvniteľný a manipulovateľný. Pána U. považuje za úprimného a druhu žalovanej za neempatického a chamtivého.

11. Darovacou zmluvou zo dňa 14.4.2016 žalobca daroval žalovanej svoj spoluvlastnícky podiel k vyššie špecifikovaným nehnuteľnostiam v kat.úz. A.. Žalovaná dar prijala. V darovacej zmluve zmluvné strany vyhlásili, že sú v príbuzenskom vzťahu podľa § 116 a 117 Občianskeho zákonníka. V čl. VI. zmluvy strany vyhlásili, že si zmluvu prečítali a schválili. Zmluva je vyhotovená v 4 rovnopisoch, z ktorých jeden je pre darcu, jeden pre obdarovanú a dva pre katastrálny odbor Okresného úradu Košice-okolie. Zmluvné strany vyhlásili, že ich zmluvná vôľnosť nie je obmedzená, zmluva bola uzatvorená po vzájomnom prerokovaní podľa ich skutočnej vôle, vážne a zrozumiteľne, nie v tiesni a za nápadne nevýhodných podmienok, čo potvrdili svojimi podpismi. Žalobca listinu vlastnoručne podpísal dňa 14.4.2016 pred povereným zamestnancom notára.

Rozhodnutím zo dňa 2.6.2016 č. vkladu V 1355/2016 bol povolený vklad vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam v kat.úz. Valalíky v prospech žalovanej na základe darovacej zmluvy uzavretej medzi stranami sporu.

12. Z predloženej zdravotnej dokumentácie vyplýva výjazd záchrannej služby k žalobcovi dňa 4.3.2015, návšteva lekárov dňa 22.2.2016, 8.3.2016, 8.4.2016, 18.4.2016, 25.4.2016, 9.5.2016, 23.5.2016 a 13.7.2016 a ukončenie hospitalizácie žalobcu dňa 6.5.2016. Podľa uvedených lekárskeho správ mal žalobca cukrovku, vysoký krvný tlak, opuchy nôh a očné, kožné a urologické problémy. Žalobca bol neurologicky orientačne v norme.

13. Podľa plnomocenstiev zo dňa 16.1.2016 žalobca splnomocnil druhu žalovanej na všetky právne úkony spojené s dedičským konaním po bratovi žalobcu Š. K.. Plnomocenstvo sa vzťahovalo na prejednanie dedičstva, na všetky súvisiace právne úkony spojené s prevodom na splnomocniteľa alebo predajom nehnuteľností, ktoré má zdediť v kat.úz. Valalíky a Barca, vrátane uzavretia kúpnopredajných zmlúv a prevzatia kúpnej ceny. Predmetom plnej moci boli tiež všetky právne úkony súvisiace s prepisom energií a správy bytu na adrese Š. XXXX/XX, S., prevzatie kľúčov od bytu, zrealizovanie prepisu bytu u správcu na splnomocniteľa a zabezpečenie mesačných trvalých príkazov platieb splnomocniteľa. Splnomocnenia sa vzťahovali na všetky právne úkony spojené s Katastrálnym úradom, Notárskym úradom, notárom, Poštovou bankou a.s., orgánmi štátnej správy a samosprávy mesta I. X. S. mali účinnosť na neurčito.

14. Podľa osvedčenia o dedičstve zo dňa 8.2.2016, č.k. 1D/843/2015-87, Dnot 110/2015 žalobca zdedil po bratovi Š. K. o.i. nehnuteľnosti (resp. podiel k nim) nachádzajúce sa v kat.úz. M. (byt s prisl. a podiel na pozemku) a v kat.úz. VX. a S. (pozemky). Osvedčenie nadobudlo právoplatnosť dňa 8.2.2016. Uznesením zo dňa 2.3.2016 bola žalobcovi uložená povinnosť zaplatiť súdny poplatok za dedičské konanie vo výške 98,50 eur. Poplatok bol uhradený dňa 8.3.2016 vkladom v hotovosti v banke.

15. Podľa potvrdenia o registrácii v Notárskom centrálnom registri závetov bol dňa 5.2.2016 pod N 15/2016 u notára JUDr. W. M. registrovaný závet žalobcu.

Notár JUDr. W. M. v stanovisku zo dňa 29.3.2019 uviedol, že žalobca ho dňa 5.2.2016 v notárskom úrade osobne požiadal o spísanie notárskej zápisnice. Notár listinu napísal, žalobcovi celú prečítal a vysvetlil. Žalobca si listinu ešte osobne riadne prečítal, schválil ju a vyhlásil, že zodpovedá jeho prejavu a vôli. Následne listinu pred ním podpísal v súlade s ustanoveniami Notárskeho poriadku.

16. Na základe žiadosti sporových strán doručenej L. A. dňa 25.5.2016 a čestného vyhlásenia zo dňa 16.2.2016 obec dňa 26.5.2016 potvrdila, že žalovaná je v príbuzenskom vzťahu so žalobcom.

V čestnom vyhlásení zo dňa 10.6.2016 žalobca vyhlásil, že obdarovaného - druha žalovanej považuje za blízku osobu. Druh žalovanej zabezpečuje žalobcovi všestrannú starostlivosť, ako by bol jeho synom. Čestné vyhlásenie podpísal žalobca pred zamestnancom povereným notárom. Potvrdením zo dňa 23.11.2016 mestská časť I.-S. potvrdila, že druh žalovanej je osobou navzájom blízkou vo vzťahu k žalobcovi.

17. Žiadosťou o zmenu k účtu a platobnej karte zo dňa 14.3.2016 bol žalobcom pridaný za disponenta účtu druh žalovanej.

18. Uznesením Okresného riaditeľstva Policajného zboru v Košiciach, odbor poriadkovej polície, Obvodné oddelenie Policajného zboru Košice-Nad Jazerom zo dňa 22.11.2016, ČVS: ORP-3309/JA-KE-2016 bola odmietnutá vec podozrenia z prečinu obmedzovania osobnej slobody žalobcu B. U.. Žalobca vo svojej výpovedi dňa 14.11.2016 o.i. uviedol, že s pánom Ružinkovičom býva od roku 2011, keď ho doviezol jeho príbuzný a odvtedy sa menovaný o žalobcu stará. Žalobca nie je liečený na psychiatrii a vie rozoznať, či mu niekto škodí alebo nie. Nezhody medzi ním a pánom RP. nikdy neboli. Druha žalovanej označil za zloducha a uviedol, že nie je ich rodinný priateľ ani príbuzný. S M. U. si navzájom finančne vypomáhajú.

M. U. dňa 15.11.2016 o.i. vypovedal, že k žalobcovi sa nasťahoval pred Vianocami 2011, kedy nemal kde bývať a jeho známy mu navrhol bývanie u jeho strýka a staranie sa o neho. Žalobcovi so všetkým pomáha. V období od konca februára do 8.4.2016 a v období jún a júl 2016 bol na protialkoholickom liečení.

19. Notárka JUDr. B. I., M.. vo svojom vyjadrení zo dňa 28.3.2019 poukázala na ust. § 36 ods.1 veta prvá Notárskeho poriadku, v zmysle ktorého je notár povinný postupovať pri notárskej činnosti s odbornou starostlivosťou. Notár je povinný odmietnuť vykonať požadovaný úkon, ak je zjavné, že úkon odporuje zákonu, obchádza zákon, prieči sa dobrým mravom, alebo ak vykonanie úkonu osobitný zákon zveril inému orgánu verejnej moci. Notársky poriadok neopravňuje notára k zisťovaniu zdravotného resp. psychického stavu účastníkov. Notárka nepovažuje za vhodné vo vzťahu k účastníkom posudzovanie každej „staršej“ osoby ako potencionálne nespôsobilej k právnym úkonom. Avšak v prípade zjavnej dezorientácie účastníka poučia účastníkov o vhodnom právnom postupe riešenia ich situácie.

20. Uznesením Generálnej prokuratúry SR zo dňa 29.11.2018 č. IV PZ 247/18/1000-8 bolo konštatované, že bol porušený zákon v neprospech obvinených - žalovanej a jej druha a bolo zrušené právoplatné uznesenie prokurátora, aj uznesenie vyšetrovateľa a vyšetrovateľovi bolo prikázané, aby o veci znova konal a rozhodol. Podľa odôvodnenia predmetného uznesenia sa tvrdenie poškodeného - žalobcu ohľadom uvedenia jeho osoby do omylu žalovanou a jeho druhom spôsobom, ako to uviedol vo svojich výpovediach, javí byť účelové.

21. Podľa výpisov z osobného účtu žalobcu vedeného v Poštovej banke, a.s. bol na účte k 28.2.2016 zostatok vo výške 12.819,32 eur. Dňa 5.2.2016 bola vybratá hotovosť 3.000,-eur. Na účte bol ku dňu 31.1.2019 zostatok 871,15 eur.

22. Po vrátení veci odvolacím súdom boli do konania predložené ďalšie dôkazy - zmluva o prenájme zo dňa 25.5.2017, rozhodnutie Sociálnej poisťovne zo dňa 28.11.2019 a listiny týkajúce sa zdravotného stavu žalobcu (prepúšťacia správa, lekárske správy zo dňa 19.6.2017 a 28.2.2018 a výmenný lístok zo dňa 16.11.2017) a Y.A. T. Č.. XXXX M. I.. úz. C. Ú. H. X.X.XXXX X. XX.X.XXXX. Žalobca navrhoval vo veci dopočuť žalovanú. Od vykonania uvedeného dôkazu následne upustil, keď sa táto nedostavila na nariadené pojednávanie. Žalovaná navrhla súdu oboznámiť sa s obsahom spisu Okresného súdu Košice II sp.zn. 10C/36/2018 a vyšetrovacieho spisu č. ORP-2762/4-VYS-KE-2016 a poukazovala na konanie vedené na tunajšom súde pod sp.zn. 15C/191/2018.

23. Z prepúšťacej správy Lekárskej vojenskej nemocnice, a.s. (č.l. 275 spisu) vyplýva, že žalobca bol hospitalizovaný od 27.4.2016 do 6.5.2016 pre hypertenziu a opuchy dolných končatín. Podľa dokumentácie pre odoslanie má žalobca zabiehavé myslenie - sťažený kontakt a zle rozpráva, lebo je po cievej príhode, aj sa mu zle pamätajú veci. Pri aktuálnom vyšetrení je žalobca orientovaný správne, nedoslýchavý.

24. V lekárskej správe Leteckej vojenskej nemocnice, a.s., geriatrická ambulancia zo dňa 28.2.2018 je ako diagnóza uvedená o.i. organický psychosyndróm po prekonaní NCMP s počínajúcou demenciou. V správe zo dňa 19.6.2017 totožnej ambulancie sa táto diagnóza nenachádza.

25. Podľa zmluvy o prenájme domu zo dňa 25.5.2017 B. N., nar. 1969 prenajal bezodplatne žalobcovi rodinný dom súp. č. XXX C. T. Č.. XXXX, I.. Ú.. C. Ú. L. XX.X.XXXX Q. O. C..

26. Podľa výpisu z T. Č.. XXXX M. I.. Ú.. C. Ú. vlastníkom rodinného domu súp.č. 2225 na parcele J. I. Č.. XXXX W. B. N., nar. 1969 titulom rozhodnutia o povolení vkladu darovacej zmluvy A.-XXXX/XXXX H. Q. 15.5.2019. Vlastníkom nehnuteľnosti bol podľa výpisu z T. H. Q. X.X.XXXX B. N., C.. XX.X.XXXX titulom kúpnej zmluvy A.-XXXX/XXX zo dňa 8.7.2009.

27. V konaní vedenom na tunajšom súde pod sp.zn. 15C/191/2018, na ktoré poukazovala žalovaná, žalobca vo výpovedi dňa 9.12.2020 uviedol, že žalovanú nepozná. Býva v dome, ktorý je jeho a nikomu ho nepredal.

28. Z pripojeného spisu Okresného súdu Košice II sp.zn. 10C/36/2018 (ku ktorému je pripojený vyšetrovací spis č. ORP-2762/4-VYS-KE-2016) vyplynulo, že v tomto konaní sa žalobca domáhal voči Š. Vargovi určenia, že je výlučným resp. podielovým spoluvlastníkom konkretizovaných nehnuteľností v I.. Ú.. S. a výlučným vlastníkom S. Č.. XX O. M.. C. Š. XX A. S.. Žalobca tvrdil neplatnosť darovacích zmlúv z 13.4.2016 (s dodatkom z 3.6.2016) a z 23.6.2016 z dôvodu rozporu s § 49a Občianskeho zákonníka, argumentujúc, že nevedel, že pred notárom podpisuje darovacie zmluvy v prospech žalovaného, ktorý mu zakrýval pri podpise zmlúv text a ukazoval mu miesto, kde má podpísať.

Po vykonanom dokazovaní súd dospel k záveru, že žalobcovi sa jeho omyl pri uzatváraní zmlúv preukázať nepodarilo. Žalobca mal po nadobudnutí nehnuteľností v dedičskom konaní po neb. bratovi v úmysle ich predať, nie je ale vylúčené, že žalobca zmenil svoj postoj, a to hoci aj pod vplyvom starostlivosti zo strany žalovaného, i s poukazom na to, že žalobca je ľahko ovplyvniteľný. O určitej kvalite vzťahu medzi žalobcom a žalovaným začiatkom roka 2016 svedčalo aj spísanie závetu žalobcom v prospech žalovaného, či existencia práva žalovaného disponovať účtom žalobcu. Žalobca sa vo výpovedi odvolával na svedka Ružinkoviča. Na niektoré udalosti si svedok vôbec nespomína, resp. vypovedal o nich rozporne a nezorientovane, pričom tieto mal vysvetliť svedok U.Ž., I. to „riešil“, a ako je z celého konania zrejmé, na ktorého sa momentálne žalobca spolieha. Z písomnej formy darovacích zmlúv nepochybne už pri letmom nahliadnutí na identifikáciu strán a označenie úkonu vyplýva to, čo je na listine napísané. Zo zápisnice o vylúčení Bc. B. S., poverenej zamestnankyne notára vyplynul priebeh uzatvárania darovacích zmlúv 13.4.2016, 14.4.2016 a 23.6.2016, kde táto vylúčila tvrdenie žalobcu o tom, že by mu žalovaný zakrýval rukou text. Sledovala žalobcu ako všetky vyhotovenia darovacích zmlúv vlastnoručne podpisoval a následne sa podpísal aj do overovacej knihy. Nezdalo sa jej, že by žalobca nevedel, čo podpisuje a nevyzeral, že by konal pod nátlakom. Žalovanému sa podarilo preukázať, že žalobcovi v čase uzavretia darovacích zmlúv pomáhal so zabezpečením zdravotnej starostlivosti. Určitú mieru starostlivosti potvrdil aj žalobca, čo by nasvedčovalo popri zriadení závetu, či práva disponovať s účtom, zmene postoja žalobcu k otázke bezodplatného prevodu nehnuteľností z vďaky za jeho starostlivosť. Prevod nehnuteľností začal O. U. riešiť až potom, keď sa o tom dozvedel od žalobcu v auguste 2016. Až to viedlo k následnému podaniu žaloby a trestného oznámenia. Svedok aj v súčasnosti u žalobcu býva a zabezpečuje jeho starostlivosť a je osobou, ktorej by za konkrétnych zákonom predpokladaných okolností mohli prináležať určité práva. Z uvedených dôvodov súd podanú žalobu rozsudkom zo dňa 2.2.2021 v celom rozsahu zamietol. Vo veci bolo podané odvolanie a spis sa t.č. nachádza na odvolacom súde.

29. Rozhodnutím Sociálnej poisťovne zo dňa 28.11.2019 bol žalobcovi zvýšený invalidný dôchodok na sumu 374,90 eur mesačne.

30. Žalobca považoval darovaciu zmluvu za neplatnú z dôvodu rozporu s ust. § 37, § 39 a § 49 Občianskeho zákonníka. V konaní tvrdil, že chcel svoj majetok predať a spríjemniť si život. Žalobca podpisoval všetky listiny s vedomím, že išlo o podklady k dedičskému konaniu po svojom zosnulom bratovi a bol uvádzaný do omylu. Žalovanú žalobca nikdy nepovažoval za blízku osobu. Všetko podpisoval, nič nečítal a veril druhovi žalovanej, že ide o skoré vybavenie dedičstva. Žalobca nemal žiadny dôvod na darovanie, nakoľko má dôchodok vo výške 300,-eur a je ťažko chorý.

Po vrátení veci odvolacím súdom žalobca zdôrazňoval, že žalobca bezodplatne previedol všetok svoj majetok na iné osoby a býva v podnájme. Poukazujúc na súdnu prax má za to, že je potrebné skúmať ekonomické a sociálne podmienky darcu. Zo zdravotnej dokumentácie vyplýva, že v čase uzatvorenia právneho úkonu mal žalobca zníženú vnímavosť schopnosť. Konštatovanie žalovanej o finančných prostriedkoch na účte žalobcu považuje za irelevantné. Žalobca investoval finančné prostriedky do nehnuteľností, ktorá mu síce nepatrí, ale ju dlhodobo užíva a bude ju aj naďalej užívať. Žalovaná sa o žalobcu nikdy nestarala, druh žalovanej bol so žalobcom na návšteve u lekára, keď pán U.Ž. bol v nemocnici a vtedy sa udiali aj rozhodujúce skutočnosti. Žalovaná nebola pri darovaní dobromyseľná.

31. Žalovaná v rámci procesnej obrany argumentovala, že žalobca dobrovoľne podpísal darovacie zmluvy i testament. Skutočnosť, že k podaniu trestného oznámenia došlo až po pol roku od prevzatia rozhodnutia o povolení vkladu, svedčí o tom, že trestné oznámenie bolo podané na podnet iných osôb. Žalobcovi sa nepodarilo preukázať, že právny úkon darovania nebol urobený určite, slobodne, vážne a zrozumiteľne. V čase podpisovania darovacej zmluvy nebol žalobca obmedzený v spôsobilosti na právne úkony a zdravotný stav ho neobmedzoval, pretože porážku mal 10 rokov predtým. Právny úkon sa robil pred notárom a v časti podpisu je uvedené darca, čo znamená, že osoba ktorá nie je pozbavená spôsobilosti na právne úkony, dokáže tipovať tikety, vyjadrovať sa pred lekárom a postarať sa o seba, tak vie prečítať text na zmluve a tak isto bola poučená notárkou, resp. pracovníčkou notárskeho úradu, či vie, čo podpisuje. Aj z týchto dôvodov nemohol byť žalobca uvedený do omylu.

Po vrátení veci poukazovala na to, že žalobca k 31.8.2016, kedy prestal komunikovať s druhom žalovanej, vlastnil finančné prostriedky v hodnote vyše 33.000,-eur. Žalobca investoval do nehnuteľnosti, v ktorej býva, avšak ktorá mu nepatrí a kde nemá ani zriadené právo doživotného užívania. Žalobca mal dostatok finančných prostriedkov zabezpečiť si bývanie v hospici alebo u druhu žalovanej, čo mu bolo viackrát ponúknuté. Od augusta 2016 do konca roka boli odčerpané takmer všetky prostriedky z účtu žalobcu, pričom účtom v tom čase disponoval M. U.. V priebehu trestného vyšetrovania žiadali o posúdenie zdravotného stavu žalobcu. M. U.Ž. v trestnom konaní tvrdil, že žalobca je zdravotne spôsobilý. Žalovaná považuje darovaciu zmluvu za platnú, dar prijala v dobrej viere, pretože pomáhala svojmu druhovi starať sa o žalobcu. Poukazovala na závery rozsudku Okresného súdu Košice II sp.zn. 10C/36/2018 zo dňa 2.2.2021. V čase podpisu zmluvy bolo dedičské konanie právoplatne skončené a žalobca o tom vedel, pretože išiel do banky vybrať finančné prostriedky na úhradu súdneho poplatku.

32. Podľa ust. § 37 Občianskeho zákonníka právny úkon sa musí urobiť slobodne a vážne, určite a zrozumiteľne; inak je neplatný.

33. Jednou z podmienok platnosti je sloboda vôle subjektu pri vykonaní právneho úkonu. Právny úkon je urobený slobodne, ak k prejavu vôle nebol účastník právneho vzťahu prinútený určitými okolnosťami, bez ktorých by k takémuto úkonu nedošlo. O slobodný úkon nejde v prípade, ak je úkon výsledkom priameho fyzického donútenia alebo v praxi sa častejšie vyskytujúceho psychického donútenia, a to predovšetkým prostredníctvom bezprávnej vyhrážky.

Ďalšou z podmienok platnosti právneho úkonu je jeho vážnosť. Právny úkon nie je vykonaný vážne, pokiaľ podľa objektívnych okolností daného prípadu konajúci nechcel vyvolať následky, ktoré s takýmto prejavom vôle normy občianskeho práva spájajú. Medzi poruchy vážnosti prejavu vôle sa zaraďujú prípady vnútornej výhrady (prejav vôle vykonaný s vnútorným presvedčením, aby nenastali právne následky právneho úkonu s nádejou, že jeho následky nenastanú), predstieraných právnych úkonov a právnych úkonov vyvolaných žartom alebo v prípade inej situácie, z ktorej má byť adresátovi zrejmé, že vôľa konajúceho nie je vážna. Od týchto vedomých väd vážnosti vôle je potrebné odlišovať nevedomé vady vážnosti vôle, kedy strana nevie o nezhode medzi vôľou a jej prejavom, napríklad omyl (Števček a spol., Občiansky zákonník I, Veľké komentáre, C.H.Beck, s. 240).

34. V danom prípade súd nezistil nedostatok slobody alebo vážnosti vôle žalobcu pre darovanie predmetných nehnuteľností. Neboli zistené žiadne skutočnosti, na základe ktorých by bolo možné konštatovať prinútenie žalobcu k uskutočneniu uvedeného právneho úkonu. K podpísaniu darovacej zmluvy došlo pred notárom resp. ním povereným zamestnancom. Zamestnankyňa notárskeho úradu vypovedala v trestnom konaní, že žalobca bol na notárskom úrade viackrát v súvislosti s osvedčovaním darovacích zmlúv. Nezdalo sa jej, že by žalobca nevedel, aké listiny podpisuje. Žalobca pôsobil relatívne pokojne a nevyzeral, že by konal pod nátlakom.

Žalobca nepochybne po nadobudnutí vlastníctva k nehnuteľnostiam titulom dedenia po neb. bratovi tieto mienil predať, čo vyplynulo z výpovedí svedkov, ako aj zo znenia splnomocnenia udeleného druhovi

žalovanej zo dňa 16.1.2016. Táto okolnosť však nevyklučuje možnosť, že žalobca sa rozhodol zdedené nehnuteľnosti bezodplatne previesť na žalovanú resp. jej druha. Títo sa o neho starali, čo vyplynulo z predložených listín (predovšetkým zdravotnej dokumentácie, ktorou disponovali) a skutočnosť ktorá bola sčasti potvrdená samotným žalobcom i svedkami. O dobrom vzájomnom vzťahu žalobcu a druha žalovanej začiatkom roku 2016 svedčí i zriadenie závetu žalobcom v prospech druha žalovanej i udelenie dispozičného oprávnenia na nakladanie s účtom žalobcu.

35. Z predložených listín, vrátane zdravotnej dokumentácie nevyplývajú skutočnosti, že žalobca nemal úmysel darovať nehnuteľnosti. Žalobca podpísal viaceré darovacie zmluvy - dve v prospech druha žalovanej (k jednej aj dodatok) a ďalšiu v prospech žalovanej. S poukazom na vzťah žalobcu a žalovanej a jej druha v čase uzavretia darovacej zmluvy - starostlivosť o žalobcu, zriadenie závetu a dispozičného oprávnenia v prospech druha žalovanej, možno dospieť k záveru, že žalobca mohol prehodnotiť svoj pôvodný zámer predať zdedené nehnuteľnosti a rozhodol sa nehnuteľnosti z vďaky o poskytovanú starostlivosť bezodplatne previesť na žalovanú. Z predložených listinných dôkazov nemožno vyvodiť taký nepriaznivý zdravotný stav žalobcu a jeho psychické rozpoloženie v čase úkonu, že by bolo možné konštatovať neexistenciu vážnosti vôle žalobcu uskutočniť daný právny úkon.

Podľa predložených lekárskejších správ žalobca bezprostredne pred a po darovaní navštevoval lekárov z dôvodu vysokého krvného tlaku, opuchu nôh a pre kožné, očné a urologické problémy. Žalobca bol hospitalizovaný z dôvodu vysokého krvného tlaku a opuchu nôh. Žalobca mal cievnu mozgovú príhodu v roku 2010 t.j. 6 rokov pred uskutočnením sporného právneho úkonu a výjazd záchranej služby k žalobcovi sa uskutočnil z dôvodu hypertenzie pred viac než jedným rokom pred úkonom darovania. Z dokumentácie, na ktorú poukazyval žalobca - prepúšťacej správy Lekárskej vojenskej nemocnice, a.s. zo dňa 6.5.2016 vyplýva, že žalobca mal zabiehavé myslenie - sťaženy kontakt a zle rozpráva a aj sa mu zle pamätajú veci. Pri aktuálnom vyšetrení bol žalobca orientovaný správne, nedoslýchavý. Z lekárskej správy zo dňa 28.2.2018 vyplýva zhoršenie psychického stavu žalobcu, diagnóza organický psychosyndróm po prekonaní NCMP s počínajúcou demenciou sa ale prvýkrát spomína až v uvedenej správe t.j. po takmer 2 rokoch od uskutočnenia úkonu darovania. Výpoveď žalobcu, ktorá bola nezrozumiteľná sa uskutočnila dňa 8.3.2019 t.j. 3 roky po vykonaní úkonu darovania a jeden rok po diagnostikovaní organického psychosyndrómu (narušenie mozgových funkcií spôsobené nepsychiatrickými ochoreniami mozgu).

Neskoršie tvrdenie žalobcu, že nemal v úmysle nehnuteľnosti darovať, súd považuje za účelové poukazujúce na vzťah žalobcu a žalovanej a jej druha v čase uzavretia darovacej zmluvy - starostlivosť zo strany žalovanej a jej druha o žalobcu, zriadenie závetu a dispozičného oprávnenia v prospech druha žalovanej.

Aj keď z vykonaného dokazovania vyplynulo, že žalobca je ľahko ovplyvniteľnou osobou, táto skutočnosť sama o sebe neznamená, že by vôľa žalobcu darovať nehnuteľnosti nemohla byť vážna a slobodná. Podľa súdu si bol žalobca vedomý uskutočnených úkonov (pri zriadení závetu bol žalobcovi notárom vysvetlený obsah listiny a úkon schválil) a ich účinkov. Opak nebol v konaní preukázaný. Ani bezprostredne po obdržaní rozhodnutia o povolení vkladu vlastníckeho práva žalobca neurobil žiaden úkon, ktorým by spochybnil svoj úmysel bezodplatne previesť nehnuteľnosti. Urobil tak až po oznámení darovania svojmu opatrovateľovi, čo nasvedčuje tou, že žalobca pod vplyvom opatrovateľa prehodnotil svoje rozhodnutie o darovaní a podal predmetnú žalobu, udelil svojmu opatrovateľovi generálnu plnú moc a dispozičné oprávnenie na nakladanie s jeho účtom, pričom uvedený svedok býva so žalobcom už od roku 2011.

36. Súd neuveril tvrdeniu žalobcu, že nevedel, aké listiny podpisuje a že si myslel, že ide o písomnosti týkajúce sa dedičského konania po jeho neb. bratovi. Zamestnankyňa notárskeho úradu vylúčila zakrývanie listín inou osobou pri podpisovaní listín žalobcom. Z označenia listín i údajov pri mieste podpisu - darca jednoznačne vyplýva predmet podpisovaného právneho úkonu. Žalobca sa pritom opakovanne - dňa 14.4.2016, 18.4.2016, 6.6.2016 a 23.6.2016 dostavil na notársky úrad, kde podpisoval darovacie zmluvy resp. dodatok k darovacej zmluve. Dňa 10.6.2016 podpísal žalobca tiež čestné vyhlásenie o blízkom vzťahu s druhom žalovanej. Podpísal i dispozičné oprávnenie pre druha žalovanej a listinu o zriadení závetu u notára a aj z týchto listín mu muselo byť zjavné, že nejde o úkony spojené s dedičským konaním. Z vyjadrenia notára vyplynulo, že žalobcovi bol vysvetlený zamýšľaný úkon, zriadený závet si žalobca ešte sám prečítal, čo svedčí o tom, že žalobca vedel, že v rozhodujúcom období nepodpisuje len listiny týkajúce sa dedičského konania a dokumenty bez ich prečítania nepodpisoval. Tým je vylúčené tvrdenie o uvedení do omylu.

Žalobca tiež pôvodne tvrdil, že v marci 2016, kedy už bolo skončené dedičské konanie po jeho neb. bratovi, mu druh žalovanej ponúkol vybavenie dedičského konania, čo nekorešponduje s vykonaným dokazovaním, podľa ktorého k udeleniu plnej moci na zastupovanie v dedičskom konaní došlo v januári 2016, t.j. ešte v čase prebiehajúceho dedičského konania. Následne žalobca tvrdil, že v januári 2016 sa druh žalovanej dozvedel o smrti jeho brata a ponúkol mu vybavenie dedičského konania po ňom. Z výpovede pani S. však vyplynulo, že o smrti brata žalobcu vedel pán A. ešte pred pohrebom.

37. Podľa § 38 ods.2 Občianskeho zákonníka je neplatný právny úkon osoby konajúcej v duševnej poruche, ktorá ju robí na tento právny úkon neschopnou.

38. Podľa odbornej literatúry (I.Fekete: Občiansky zákonník, Veľký komentár, 1. zväzok, Eurokodex, 2017, s. 500) „neplatnosť právneho úkonu podľa § 38 ods.2 OZ vyžaduje bezpečné zistenie, že účastník právneho úkonu nedokáže posúdiť následky svojho konania alebo svoje konanie ovládnuť. V súdnom konaní je potrebné zistiť existenciu duševnej poruchy a či táto duševná porucha mala vplyv na schopnosť konajúcej osoby posúdiť následky svojho konania a ovládnuť svoju vôľu. Zisťovanie týchto právne významných skutočností si (z povahy veci) vyžaduje znalecké posúdenie. Keďže neplatnosť právneho úkonu podľa § 38 ods.2 OZ vyžaduje bezpečné zistenie, že účastník právneho úkonu nedokáže posúdiť následky svojho konania alebo svoje konanie ovládnuť, je vylúčené urobiť záver o konaní v duševnej poruche na základe pravdepodobnosti, či za skutkových okolností, ktoré aj napriek dôkaznej verifikácii súdu v zmysle § 191 CSP, neumožňujú urobiť v uvedenom smere celkom jednoznačný skutkový záver, na ktorý by bolo možné aplikovať ust. § 38 ods.2 OZ (obdobne rozsudok Najvyššieho súdu ČR sp.zn. 30 Cdo/5226/2009).

39. V prejednávanom spore nebola preukázaná existencia takej duševnej poruchy žalobcu v čase uskutočnenia darovania, ktorá by ho robila neplatným. Žalobca v uvedenom rozsahu neunesol dôkazné bremeno a ani nenavrhol vykonať znalecké dokazovanie na posúdenie uvedenej skutočnosti. Z predložených lekárskejších správ z obdobia pred a po uskutočnenom darovaní, ako aj z prepúšťacej správy Lekárskej vojenskej nemocnice, a.s. zo dňa 6.5.2016 súd nemôže vyvodiť záver o existencii duševnej poruchy, ktorá by mala vplyv na schopnosť konajúcej osoby posúdiť následky svojho konania a ovládnuť svoju vôľu. Z prepúšťacej správy vyplýva, že žalobca mal zabiehavé myslenie - sťažovaný kontakt a zle rozpráva a aj sa mu zle pamätajú veci. Či tieto okolnosti mohli spôsobiť nedostatok rozpoznávacej a vedomostnej zložky, je otázkou odbornou. Bez preukázania takejto poruchy znaleckým posudkom súd nemôže ustáliť neplatnosť právneho úkonu v zmysle vyššie cit. § 38 ods.2 Občianskeho zákonníka.

40. Pokiaľ žalobca argumentoval, že k uzavretiu zmluvy malo dôjsť v tiesni, súd poukazuje na znenie ust. § 49 Občianskeho zákonníka, v zmysle ktorého má účastník, ktorý uzavrel zmluvu v tiesni za nápadne nevýhodných podmienok, právo od zmluvy odstúpiť. Z uvedeného vyplýva, že za splnenia zákonných podmienok (ktoré v konaní ani neboli preukázané), zákon priznáva dotknutému účastníkovi možnosť odstúpenia od zmluvy, zákon takúto vadu právneho úkonu nesankcionuje jeho neplatnosťou.

41. Podľa § 3 Občianskeho zákonníka výkon práv a povinností vyplývajúcich z občianskoprávných vzťahov nesmie bez právneho dôvodu zasahovať do práv a oprávnených záujmov iných a nesmie byť v rozpore s dobrými mravmi.

42. Podľa § 39 Občianskeho zákonníka neplatný je právny úkon, ktorý svojím obsahom alebo účelom odporuje zákonu alebo ho obchádza alebo sa prieči dobrým mravom.

43. Podľa rozhodnutia Najvyššieho súdu SR sp.zn. 3Cdo/173/2003 (ZSP č. 62/2004) za právny úkon priečiaci sa dobrým mravom v zmysle § 3 Občianskeho zákonníka treba považovať úkon, ktorý je všeobecne neakceptovateľný z hľadiska v spoločnosti prevládajúcich mravných zásad a princípov vzájomných vzťahov medzi ľuďmi.

44. Konanie v rozpore s dobrými mravmi predstavuje také konanie, ktoré je zjavne právne neprijateľné, pretože je z hľadiska oprávnených záujmov strán a spoločnosti hrubo nevyvážené. Neplatnosťou právneho úkonu pre rozpor s dobrými mravmi dal zákonodarca najavo, že môže nastať situácia, keď chovanie podľa práva sleduje nemravné ciele alebo má nemravné dôsledky. Právo musí takémuto

konaniu odoprieť ochranu (I. Fekete: Občiansky zákonník. Veľké komentár, 1. zväzok, Eurokodex, 2017, s.510).

45. Po vykonanom dokazovaní, s ohľadom na všetky, už aj vyššie opísané skutočnosti má súd za to, že napádaný právny úkon darovania nie je v rozpore s dobrými mravmi. V čase darovania mal žalobca zabezpečené bývanie a na účte určitú finančnú hotovosť (cca 30.000,-eur, skutočnosť ktorá nebola žalobcom rozporovaná). Aj napriek tomu, že mal vek 75 rokov, vážne zdravotné problémy a poberal len dôchodok vo výške cca 300,-eur, nemožno ako rozporné s dobrými mravmi považovať jeho rozhodnutie bezodplatne previesť nehnuteľnosti na žalovanú, ktorá sa spolu so svojim druhom určité obdobie o žalobcu starala. Finančné prostriedky, ktoré mal žalobca na účte, minul - investoval do rekonštrukcie nehnuteľnosti, v ktorej býva. Darovaním nehnuteľnosti nebolo ohrozené právo žalobcu na uspokojovanie jeho životných potrieb a nešlo o konanie sledujúce nemravné ciele alebo ktoré malo nemravné dôsledky, keďže dôvodom pre bezodplatný prevod bolo poskytovanie pomoci žalobcovi žalovanou a jej druhom. Súd uveril tvrdeniu žalovanej, že spolu so svojim druhom zabezpečovala starostlivosť o žalobcu. Poskytovanie určitej starostlivosti zo strany druhu žalovanej bolo potvrdené žalobcom i svedkami a je logické, že pri tejto starostlivosti svojmu druhovi napomáhala i žalovaná. Naproti tomu súd považoval výpoveď pána Ružinkoviča za nedôveryhodnú, pretože rozporne uvádzal skutočnosti o zriadení závetu (najprv, že to bola dohoda pri dedičskom konaní vo februári - marci 2016, inokedy, že o nej nevedel do doby, keď sa dozvedel o darovaní v lete 2016), ako aj o tom, kedy a ako sa dozvedel on či žalobca o darovaní (raz uvádzal, že on to povedal žalobcovi, inokedy opačne). Nepravdivé bolo tiež jeho tvrdenie o tom, že druh žalovanej poskytoval žalobcovi pomoc len v čase, keď sa on nachádzal v nemocnici. Z listinných dôkazov predložených žalovanou bola preukázaná starostlivosť i v iných obdobiach. Pozornosti súdu tiež neuniklo, že napriek tomu, že uvedený svedok býva so žalobcom od roku 2011, žalobca mu plnú moc na zastupovanie v konaní udelil až v septembri 2016. Dovtedy mu neudelil ani dispozičné oprávnenie na nakladanie s jeho účtom.

46. Súd zdôrazňuje, že v záujme procesného úspechu v súdnom konaní musí strana sporu splniť jednak povinnosť tvrdenia skutočností rozhodujúcich pre predmet sporu a vyplývajúcich z ustanovení hmotného práva, ktoré sa na právne pomery sporových strán vzťahujú, ako aj povinnosť dôkaznú t.j. preukázať, že ňou tvrdené skutočnosti sú pravdivé. V tomto smere stranu sporu zaťažuje dôkazné bremeno, teda predloženie takých dôkazných prostriedkov, ktoré sú spôsobilé privodiť pre neho priaznivé rozhodnutie o skutočnostiach ním tvrdených tak, aby ich na základe vykonaného dokazovania súd uznal za pravdivé. Neunesenie dôkazného bremena vedie k neúspechu v spore.

Pri vyhodnocovaní dôkazov pritom súd v súlade s ust. § 191 ods.1 Civilného sporového poriadku (ďalej „CSP“) postupuje podľa svojej úvahy a hodnotí každý dôkaz jednotlivo a všetky dôkazy v ich vzájomnej súvislosti; pritom starostlivo prihliada na všetko, čo vyšlo za konania najavo.

47. Po vykonanom dokazovaní súd ustálil, že žalobca nepreukázal žiaden z dôvodov neplatnosti darovacej zmluvy. Z dôkazov ním produkovaných tieto okolnosti nevyplynuli. Svedkovia manželia S. A.y.povedali prevažne o skutočnostiach, o ktorých mali vedomosť od iného svedka - opatrovateľa žalobcu. Súd nepovažuje výpoveď svedka B. U. za vierohodnú s poukazom na skutočnosti uvedené v ods. 45 a okolnosť, že tento žije so žalobcom dlhodobo v spoločnej domácnosti a sú v blízkom vzťahu, z čoho by mu za určitých okolností mohli patriť určité majetkové práva. Súd neprihliadal ani na výpoveď druhu žalovanej, pretože ide o životného partnera žalovanej a aj voči nemu vedie žalobca súdny spor opierajúci sa o neplatnosť darovacej zmluvy.

Na základe vyššie uvedeného, nakoľko súd preukázateľne nezistil žiaden z dôvodov neplatnosti darovacej zmluvy, súd nemohol vyhovieť žalobe žalobcu na určenie vlastníckeho práva. Podanú žalobu preto zamietol.

Súd tiež poukazuje na preferovanie výkladu v prospech platnosti a nie neplatnosti právneho úkonu, čo konštatuje aj Ústavný súd SR v náleze zo dňa 1.4.2015, sp. zn. I. ÚS 640/2014: "... jedným zo základných princípov výkladu zmlúv je priorita výkladu, ktorý nevedie k neplatnosti zmluvy, pred takým výkladom, ktorý vedie k neplatnosti, ak do úvahy prichádzajú obidva výklady. Je tak vyjadrený a podporovaný princíp autonómie zmluvných strán, povaha súkromného práva a s ním spojená spoločenská a hospodárska funkcia zmluvy.... Neplatnosť zmluvy má byť teda výnimkou, a nie zásadou."

48. Podľa ust. § 262 ods. 1 CSP o nároku na náhradu trov konania rozhodne aj bez návrhu súd v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí.

49. O trovách prvostupňového i odvolacieho konania rozhodol súd podľa § 257 CSP, v zmysle výnimočne súd neprizná náhradu trov konania, ak existujú dôvody hodné osobitného zreteľa.

50. Nakoľko žalovaná bola v konaní plne úspešná, v zhode s ust. § 255 ods.1 CSP jej vzniklo právo na náhradu trov konania v celom rozsahu.

51. Súd však ex offo, teda aj bez návrhu strany, skúmal splnenie podmienok pre aplikáciu ust. § 257 CSP a zisťoval existenciu dôvodov hodných osobitného zreteľa pri rozhodovaní o nároku na náhradu trov konania, ktoré by spočívali buď v dôvodoch týkajúcich sa strany sporu alebo v okolnostiach prejednávaneho sporu.

Aplikácia tohto ustanovenia prichádza do úvahy vo výnimočných prípadoch a má slúžiť k odstráneniu neprimeranej tvrdosti. Jeho účelom je umožniť súdu zmierniť dôsledky právnych noriem upravujúcich náhradu trov konania zavedením moderačného práva súdu.

Jednou zo skupín prípadov, v ktorých aplikácia tohto ustanovenia prichádza do úvahy, sú prípady charakteristické sociálnym aspektom.

52. Súd má za to, že v tomto prípade sú dané dôvody hodné osobitného zreteľa odôvodňujúce nepriznanie nároku na náhradu trov konania žalovanej. Žalobca je starobným dôchodcom s príjmom cca 360,-eur mesačne, nevlastní žiaden majetok väčšej hodnoty a má zlý zdravotný stav. Úhrada trov konania žalobcom by sa dotkla uspokojovania jeho základných životných potrieb. Nepriznanie náhrady trov konania žalovanej nebude mať pre ňu nepriaznivé dôsledky, už aj len s ohľadom na jej vlastníctvo viacerých nehnuteľností. Je potrebné vziať do úvahy, že majetková sféra žalovanej a jej druha sa značne zväčšila z dôvodu darovania nehnuteľností žalobcom.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku možno podať odvolanie do 15 dní odo dňa jeho doručenia na Okresný súd Košice - okolie v dvoch písomných vyhotoveniach.

V odvolaní sa má popri všeobecných náležitostiach (§ 127 ods. 1 CSP) uviesť, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh).

Odvolanie proti rozsudku alebo uzneseniu, ktorým bolo rozhodnuté vo veci samej, možno odôvodniť len tým, že:

- a) neboli splnené procesné podmienky,
- b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
- c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
- d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo
- h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.